

LỚN LÊN TRONG TÌNH YÊU

Vũ Tiến Long

Ở cuối Linh Thao, Thánh I-Nhã khuyên chúng ta sống “*Chiêm Niệm để Lớn Lên Trong Tình Yêu*”. Thánh Têrêsa Avila dạy cách “lớn lên” và thánh Peter Faber làm gương cho lối sống này.

* * * * *

1

Thánh I-nhã mời gọi chúng ta “lớn lên” trong tình yêu

Trong Linh Thao, đề tài cầu nguyện sau cùng (LT 230) *Contemplación para Alcanzar Amor* đã được cha David Fleming dịch là: “*Chiêm niệm cách Thiên Chúa yêu thương để chúng ta có thể được ơn yêu thương như vậy*”. (Contemplation on the Ways that

God loves so that we might be graced to love similarly) Nghĩa là làm cho cách yêu thương của chúng ta trở nên giống cách yêu thương của Thiên Chúa. Trong tiếng Việt tựa đề này là “Chiêm Niệm để lớn lên trong tình yêu”.

“Lớn lên” nghĩa là chúng ta đã có tình yêu rồi, nay cần làm cho tình yêu của chúng ta trở nên hoàn hảo hơn giống cách yêu thương của Thiên Chúa.

2

Thánh Têrêsa Avila chỉ dẫn cách “lớn lên” trong tình yêu

Để có thể hiểu rõ hơn sự khác biệt giữa cách Thiên Chúa yêu thương với cách của chúng ta, có lẽ thánh Têrêsa Avila cho ta một câu trả lời rõ ràng và đơn sơ nhất. Ngài viết trong cuốn Đường Hoàn Thiện (ĐHT):

“Có hai cách yêu thương: một là cách thiêng liêng hoàn toàn, không pha trộn cảm tình về xác thịt, hoặc tác động đến những cảm xúc tự nhiên của chúng ta để có thể làm mất sự trong sạch của đức ấy. Cách thứ hai cũng là thiêng liêng nhưng còn có pha lẫn chút cảm tình và yếu đuối của con người, hoặc có thể gọi là tình yêu tốt lành. Tình yêu này xem ra là chính đáng, chẳng hạn như tình yêu dành cho người thân và bạn hữu.” (ĐHT 4,12)

Cách yêu thương thứ nhất

Thánh Têrêsa Avila viết thêm về cách yêu thương thứ nhất, đó là “*cách hoàn toàn thiêng liêng không pha trộn chút đam mê nào, vì hễ có đam mê, thì tất cả sự hòa điệu trở thành xáo trộn* (ĐHT 4,13)

Một tình yêu thiêng liêng đích thực tìm kiếm lợi ích toàn diện cho người khác — yêu vì chính người được yêu chứ không phải vì lợi ích của mình. Đó là “*một tình yêu hoàn toàn vô vị lợi; tất cả hy vọng, tất cả ước muốn là thấy linh hồn mình yêu được giàu của thiêng liêng trên trời. Đây mới là tình yêu chân chính, chứ không phải những cách yêu thương lộn xộn ở đời này*” (ĐHT 7.1)

Đó là tình yêu không tìm kiếm điều gì phục vụ bản thân mình, nhưng lại tha thiết quan tâm đến lợi ích của người mình yêu. Chúng ta phải yêu người khác mà ít bận tâm đến việc mình có được yêu lại hay không (ĐHT 6.5–7).

Tình yêu chân thật hoàn toàn không phải là thứ yêu thương mơ hồ hay tình yêu trên mây. Nó được sống trong những hoàn cảnh đơn sơ, nhỏ bé và cụ thể, dựa trên một thái độ “*thiên về cho hơn là nhận*” (ĐHT 6.7). Đó là tình yêu đầy cảm thông đối với những yếu đuối và lỗi lầm của người khác (ĐHT 7.5–6) vì người tội lỗi thì khó thương vì tội lỗi của họ làm chúng ta bị tổn thương.

Tình yêu thiêng liêng này bỏ qua lỗi lầm của người khác, cầu nguyện cho họ, và cố gắng nêu gương tốt (ĐHT 7.7). Những người yêu theo cách ấy gạt bỏ lợi ích riêng vì

người khác (ĐHT 7.8), thể hiện qua việc tìm cách giảm nhẹ công việc cho người khác và vui mừng trước các nhân đức của người mình yêu (ĐHT 7.9). Tóm lại, người có thể yêu theo cách này đang *“noi gương tình yêu mà Đấng Yêu Dấu là Đức Giêsu đã dành cho chúng ta”* (ĐHT 7.4). Đó là một *“tình yêu hoàn hảo,”* trong đó *“mọi sự đều được thực hiện với ý hướng tình yêu”* (ĐHT 7.7).

Tình yêu thiêng liêng ấy rập theo khuôn mẫu của tình yêu Chúa Giêsu, Đấng yêu thương đầy lòng nhân hậu đối với chúng ta. Những ai có tình yêu ấy được lợi nhiều lắm, vì họ ôm ấp chấp nhận mọi đau khổ, và rồi các người khác, không vất vả gì, cũng nhờ đó mà được lợi. Cả những bạn hữu của họ cũng được lợi nhiều nữa (ĐHT 7,4)

Về cách yêu thương thứ hai,

hoặc là tình yêu tự nhiên, thánh Têrêsa Avila nói: *“Loại kia là tình yêu thiêng liêng pha lẫn cảm xúc và sự yếu đuối của chúng ta, (sensual love) xem ra nó tốt lành, như tình yêu dành cho gia đình, họ hàng và bạn hữu.” Ta có thể gọi loại tình yêu thiêng liêng nhưng có pha trộn này là tình yêu rất tự nhiên. Nó không xấu, nhưng chưa hoàn thiện.*

Thật vậy, Têrêsa nói rằng bản thân của loại thứ hai là tốt, nhưng rất dễ bị méo mó và có thể dẫn ta đến sự lệ thuộc vào nó, làm cho chúng ta mất tự do nội tâm; nó có thể trở thành chướng ngại cho một tình yêu trọn vẹn hơn và cản trở sự cầu nguyện.

Tự nhiên chúng ta có xu hướng yêu gia đình, bạn bè và những người tốt với mình. Chúng ta cảm thấy bị thu hút và dễ có thiện cảm với những người hấp dẫn ta theo cách nào đó (ĐHT 4.7; 6.4). Điều này không sai.

Điều Têrêsa lo ngại nơi thứ tình yêu tự nhiên này là — nếu không có một cái nhìn thiêng liêng sâu xa và rộng lớn hơn về bản thân, người khác, cũng như mục đích của đời sống — tình yêu ấy rất dễ trở nên quy ngã, méo mó và thậm chí mang tính nô lệ. Những mối tương quan gia đình và bạn hữu tự nhiên rất dễ lệch hướng hoặc sa sút theo chiều hướng không lành mạnh. Những cuộc trò chuyện, theo bà nhận xét, rất dễ biến thành chuyện ngồi lê đôi mách và những đề tài thể tục không mang lại lợi ích thực sự cho ai. Thay vì giúp người thân bước sâu hơn vào đời sống Kitô hữu, ta sẽ chỉ củng cố nơi họ lối sống thể tục đầy lệch lạc.

Bí quyết để vượt lên trên loại tình yêu thứ hai này theo thánh Têrêsa là sự cầu nguyện: *“Đối với tôi, dường như những người được Thiên Chúa ban cho sự hiểu biết rõ ràng và sâu sắc thì yêu mến theo một cách rất khác với những người chưa đạt đến sự hiểu biết đó ... và Chúa dạy cho bất cứ ai muốn được Người dạy trong cầu nguyện, hoặc cho bất cứ ai mà Thiên Chúa, theo thánh ý của Người, muốn đích thân giáo huấn* (ĐHT 6,3).

Đó chính là tình yêu thiêng liêng mà tôi mong ước tất cả chúng ta có được. Dù lúc khởi đầu tình yêu ấy chưa được hoàn hảo, nhưng Chúa sẽ dần dần làm cho nó nên trọn vẹn. (ĐHT 7,5) Đây có lẽ là điều thánh I-nhã mời gọi chúng ta trong bài cầu nguyện cuối

cùng trong Linh Thao: Chúng ta cần sống chiêm niệm để có thể lớn lên trong tình yêu để yêu mến trọn vẹn theo cách của Thiên Chúa.

3

Thánh Peter Faber là gương mẫu cho cách sống “lớn lên” trong tình yêu

Thánh Peter Faber là một trong ba người cột trụ sáng lập dòng Tên, cùng với thánh I-Nhã và thánh Phanxicô Xavier. Thánh Peter Faber là gương mẫu điển hình cho loại tình yêu thiêng liêng hoàn hảo.

Thánh I-Nhã luôn tin tưởng giao phó cho Peter Faber những sứ mệnh quan trọng vì Peter Faber có khả năng chinh phục bằng sự tốt lành và lòng nhân từ của ngài chứ không dùng khả năng tranh luận. Thánh I-Nhã cho rằng Peter Faber là người linh hướng bậc nhất.

Đây là một vài kinh nghiệm giúp ta học cách yêu thương hoàn hảo của Peter Faber.

- Kiên nhẫn với tha nhân.

Có lần, Faber đã chờ một thanh niên suốt sáu giờ đồng hồ để gặp theo một cuộc hẹn. Ngài bắt đầu cảm thấy rất bức bối, vì người ấy đã lỡ hẹn hai lần trước đó. Faber cảm thấy mình bị coi thường; thời giờ quý báu của ngài đang bị lãng phí. Nhưng rồi ngài gặp Chúa trong cầu nguyện và vui vẻ tiếp nhận người thanh niên đó.

Thay vì muốn người khác phải theo ý mình. Faber thực hiện lời Chúa Kitô dạy *“Ta muốn lòng nhân từ chứ không cần của tế lễ”* (Mt 12, 7)

- Khiêm nhường.

Một lần khác, Faber cảm thấy khó chịu với công việc mình đang làm trong gia đình của một vị quý tộc. Phần lớn thời gian của ngài là dành cho các đầy tớ và trẻ em; ngài nghĩ mình đáng lẽ phải làm những việc “quan trọng” hơn. Nhưng rồi Faber nhận ra sự kiêu ngạo ẩn chứa trong thái độ ấy. Ngài hiểu rằng việc giải tội cho những người đầy tớ cũng quan trọng không kém việc hướng dẫn thiêng liêng cho các vị có quyền thế. Từ đó, ngài quyết định rằng nếu phải dành trọn phần đời còn lại để sống giữa những người bé mọn, ngài cũng hoàn toàn mãn nguyện.

- Luôn tìm sự tốt lành nơi người khác

Peter Faber không muốn đối xử với người khác bằng lẽ luật và nguyên tắc. Thay vì chăm chú đến lỗi lầm của người khác, Faber luôn cố gắng khám phá điều tốt đẹp nơi họ. Thay vì suy nghĩ mãi về tội lỗi của ai đó, ngài đem những nhân đức của họ dâng lên Thiên Chúa trong lời cầu nguyện. Ngài tin rằng trong mỗi linh hồn đều có dấu vết của ân sủng Thiên Chúa.

- Yêu thương người Tin Lành

Khi các giáo phái Tin Lành bành trướng mạnh, gây nhiều đổ vỡ, Peter Faber không phản kháng, không đối đầu chống cự, nhưng ngài chú tâm vào việc cải tổ, chỉnh đốn lại Giáo Hội và các tu sĩ. Ngài viết: *"Nếu chúng ta muốn thực sự giúp ích cho những người đối lập với mình, chúng ta phải hết sức cẩn thận để nhìn họ bằng tình yêu, và phải loại bỏ khỏi tâm hồn mình mọi ý nghĩ có thể làm suy giảm tình yêu và lòng kính trọng dành cho họ."*

- Yêu thương qua việc đối thoại thiêng liêng

Faber nổi tiếng với điều mà các tu sĩ Dòng Tên sau này gọi là "đối thoại thiêng liêng" (*spiritual conversation*). Thay vì lập tức sửa lỗi người khác, ngài thường chăm chú lắng nghe; đặt những câu hỏi đầy suy tư; khám phá điều Thiên Chúa đang thực hiện trong cuộc đời họ; giúp họ nhận ra Thiên Chúa trong lòng. Sau những cuộc trò chuyện ấy, người ta thường cảm thấy mình được thấu hiểu hơn là bị xét đoán. Lòng bác ái của Faber đã mở ra những cánh cửa mà các cuộc tranh luận không bao giờ mở được.

Nếu cần nói để giúp sửa đổi thì khôn khéo nhẹ nhàng đến nỗi người khác cảm thấy vui. Khi cảm thấy không vừa ý về chuyện gì, ngài sẽ lặng thinh không nói một lời. Nhưng đợi cho đến khi cảm thấy lòng bình an, đầy cảm thông.

Qua những cách bộc lộ tình yêu đó, thánh Peter Faber là một mẫu gương cho các Kitô hữu ngày nay. Thay vì tìm cách chinh phục người khác bằng những lập luận sắc bén hay sự đối đầu tranh cãi quyết liệt, Faber luôn cố gắng trước hết hiểu họ, cầu nguyện cho họ và yêu thương họ. Trong cuộc đời ngài, đức ái không chỉ là một nhân đức đáng ngưỡng mộ, nhưng còn là phương thế căn bản để thi hành sứ mạng tông đồ.

Suy Tư và chia sẻ:

- Cách phân biệt hai loại tình yêu thiêng liêng và tình yêu tự nhiên của Thánh Têrêsa Avila giúp tôi thế nào?
- Tôi học được điều gì nơi thánh Peter Faber để "lớn lên" trong tình yêu và sống yêu thương nơi gia đình và cộng đoàn?